

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 36/2022)

София, 7 септември 2022 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 01.09.2022 г.	3
1.1	Жътва на есенници	3
1.2	Площи и производство на царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди.....	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	7
3.1	Зърнени и маслодайни култури	7
3.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 01.09.2022 г.

1.1 Жътва на есенници

По оперативни данни, към 1 септември 2022 г. жътвата на основните есенни култури в страната е приключила на 100%, като са прибрани 6 343,7 хил. тона пшеница, 617,6 хил. тона ечемик, 296 хил. тона маслодайна рапица, 45,9 хил. тона тритикале и 19,4 хил. тона ръж. Количествата са в границите от 6,6% (ръж) до 32,9% (тритикале) по-малко на годишна база, основно в резултат на получените по-ниски средни добиви от декар през настоящата година.

Жътва на есенници към 01.09.2022 г.

	01.09.2022					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране за зърно (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране за зърно	Реколтирани площи	Продукция	Среден добив
пшеница	1 208 371	1 208 371	100,00%	6 343 707	525	0,3%	0,4%	-11,4%	-11,8%
ечемик	124 135	124 135	100,00%	617 623	498	-4,9%	-4,9%	-11,6%	-6,9%
масл. рапица	131 276	131 276	100,00%	295 972	225	-1,6%	-1,6%	-21,4%	-20,2%
ръж	8 596	8 596	100,00%	19 410	226	-0,1%	0,2%	-6,6%	-6,6%
тритикале	14 409	14 409	100,00%	45 894	319	-19,3%	-19,3%	-32,9%	-16,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж.

1.2 Площи и производство на царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн

Кампанията по прибиране на реколтата от слънчоглед и царевица за зърно се движи с по-бързи темпове спрямо миналата година. На този етап са реколтирани около една трета от площите със слънчоглед и близо 5% от тези с царевица, от които са добити съответно 625,6 хил. тона и 120,1 хил. тона.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 01.09.2022 г.

	01.09.2022					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	913 659	297 265	32,5%	625 653	210	9,0%	238,0%	233,9%	-1,4%
царевица за зърно	527 051	25 169	4,8%	120 149	477	-8,2%	127,8%	89,9%	-16,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж.

Според последните оперативни данни, производството на тютюн от трите наблюдавани типа е с между 27,2% и 45,2% под отчетеното по същото време на 2021 г. При типовете „Ориенталски“ и „Вирджиния“ това се дължи основно на намаление на площите, а при „Бърлей“ – на понижения среден добив.

Площи и производство на тютюн към 01.09.2022 г.

	01.09.2022				Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране	Реколтирани площи	Продукция	Среден добив
Тютюн-Ориенталски	1 861	1 836	2 367	129	-20,6%	-21,1%	-27,2%	-7,9%
Тютюн-Вирджиния	598	439	377	86	-39,7%	-46,1%	-45,2%	1,2%
Тютюн-Бърлей	177	177	293	166	-7,3%	-2,7%	-36,4%	-34,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към началото на септември 2022 г. производството на зеле бележи ръст от 62% спрямо година по-рано, което е свързано до голяма степен с изпреварващия темп на реколтиране на площите през настоящата кампания. Благодарение на по-високите средни добиви, продукцията от полски домати и пипер е респективно с 10,6% и 9,9% над миналогодишната. Засега прибраните количества картофи, дини, краставици и пъпеши от открити площи изостават в рамките на 20,3% - 36% на годишна база.

От началото на 2022 г. досега в оранжериите са произведени с 10,9% повече домати в сравнение с аналогичния период на миналата година и с 0,9% по-малко краставици.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 01.09.2022 г.

	01.09.2022				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи	Реколтирани площи	Производство	Среден добив
картофи	9 082	3 554	59 406	1 672	-14,4%	-9,8%	-20,3%	-11,6%
зеле	1 506	361	7 273	2 015	24,1%	71,1%	62,0%	-5,3%
дини	3 297	3 234	72 223	2 233	-33,5%	-27,6%	-22,7%	6,8%
пъпеши	2 057	1 965	18 995	967	-26,0%	-23,7%	-36,0%	-16,1%
пипер на открито	2 296	1 887	18 683	990	-14,8%	-3,4%	9,9%	13,8%
домати на открито	2 251	1 625	24 590	1 513	0,1%	-5,5%	10,6%	17,0%
краставици на открито*	497	432	5 520	1 278	-2,4%	-9,1%	-24,3%	-16,8%
ягоди на открито	860	845	5 815	688	-	-	-	-

	01.09.2022				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи	Реколтирани площи	Производство	Среден добив
домати в оранжерии	475	425	41 360	9 732	12,0%	0,7%	10,9%	10,1%
краставици в оранжерии	436	374	41 125	10 996	42,5%	1,6%	-0,9%	-2,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

* вкл. корнишони

** данните са за разгънати реколтирани площи

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Според последните оперативни данни, производството на круши и праскови изпреварва съответно с 18,3% и 34,8% миналогодишното, основно вследствие на по-високите средни добиви. При ябълките се отчита още по-голям ръст спрямо година по-рано – над два пъти, който обаче не е показателен за цялата реколта, тъй като кампанията е все още в начален стадий. Прибраните количества сливи, кайсии и малини са от 1,7% до 10,4% по-малко на годишна база.

Гроздоберът е в ранна фаза, като засега и при двата типа лозя (десертни и винени) се наблюдава увеличение на средните добиви в сравнение с миналата година.

Площи и производство от трайни насаждения към 01.09.2022 г.

	01.09.2022				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 396	167	1 199	718	74,0%	105,0%	17,9%
круши	624	129	758	588	-1,5%	18,3%	20,2%
праскови	2 922	2 736	25 638	937	5,5%	34,8%	27,8%
сливи	9 396	4 697	25 425	541	19,2%	-1,7%	-17,5%
кайсии	2 984	2 982	21 562	723	1,3%	-6,2%	-7,3%
череша	10 491	10 491	51 034	486	-	-	-
вишни	1 252	1 252	4 514	361	-	-	-
малини	1 778	1 386	4 078	294	-14,2%	-10,4%	4,3%
лозя винени	31 876	261	1 865	715	-39,0%	-19,9%	31,4%
лозя десертни	2 709	608	3 715	611	15,2%	34,4%	16,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площите за реколтиране се изчисляват като от плододаващите площи се извадят площите, нереколтирани поради климатични и други причини.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

Към началото на септември продукцията от лавандулови насаждения е със 17,5% под нивото отпреди една година, поради съчетание от намаление както на реколтираните площи, така и на средния добив от декар.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 01.09.2022 г.

	01.09.2022				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	16 222	15 936	70 598	443	-12,6%	-17,5%	-5,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2022/23 пазарна година

От началото на настоящата пазарна година до 4 септември 2022 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени общо 209,3 хил. тона пшеница (в т. ч. 27 хил. тона през последната седмица), което представлява спад от 67,8% на годишна база. Експортът на ечемик през порта също изостава значително спрямо миналогодишния – с 87,2%. През пристанището все още не са преминавали товари с рапица от нова реколта.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	04.07.2021 – 04.09.2021	04.07.2022 – 04.09.2022	Изменение на годишна база
пшеница	648 995	209 272	-67,8%
ечемик	52 572	6 706	-87,2%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засага не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2022 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевича и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2021/2022 пазарна година

През последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД не е реализиран износ на царевица и слънчоглед. Общо за изтеклата 2021/22 пазарна година, експортът на царевица през порта нараства около два пъти на годишна база, до 723,6 хил. тона, а този на слънчоглед - с 13,8%, до 19,2 хил. тона.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	30.08.2020 – 04.09.2021	30.08.2021 – 04.09.2022	Изменение на годишна база
царевица	362 428	723 563	99,6%
слънчоглед	16 865	19 196	13,8%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

В рамките на 2021/22 година не е регистриран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на текущия пазарен сезон 2022/23 за есенниците (м. юли) през „Пристанище Варна“ ЕАД и „Пристанище Бургас“ ЕАД не е осъществен внос на пшеница, ечемик и рапица.

През пазарната 2021/22 година през „Пристанище Варна“ ЕАД са внесени 3,9 хил. тона царевица и 4,1 хил. тона слънчоглед.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 33/2022, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за юни 2022 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 33/2022, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към края на м. август 2022 г. се наблюдава леко понижение на изкупните цени на хлебна пшеница, ечемик и слънчоглед, в рамките на 0,2% - 1,9% на седмична база. Цените на фуражната пшеница и рапицата се запазват на нивата от предходната седмица, а единствено царевицата поскъпва - с 0,7%.

Увеличението на цените на основните зърнени и маслодайни култури спрямо година по-рано е в границите от 19,4% (рапица) до 63,9% (ечемик).

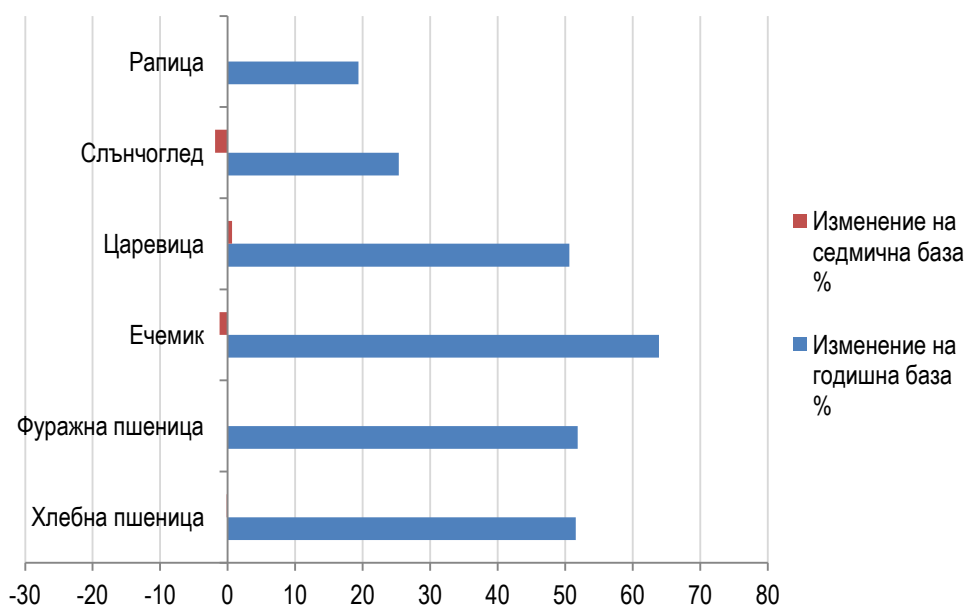
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 31.08.2022 г., лв./тон без ДДС

	01.09.2021	24.08.2022	31.08.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	417	633	632	51,6	-0,2
Фуражна пшеница	409	621	621	51,8	0,0
Ечемик	346	574	567	63,9	-1,2
Царевица	403	603	607	50,6	0,7
Слънчоглед	920	1 175	1 153	25,3	-1,9
Рапица	980	1 170	1 170	19,4	0,0

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 31.08.2022 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

При търговията на едро с плодове и зеленчуци се отчитат разнопосочни седмични ценови изменения. Картофите, прасковите, ябълките, зеленият и червеният пипер се предлагат с между 2% и 10,5% по-евтино спрямо предходната седмица, докато доматиите (оранжерийни и полски), дините и оранжерийните краставици поскъпват от 1,9% до 7,3%. Без промяна остава цената на зелето.

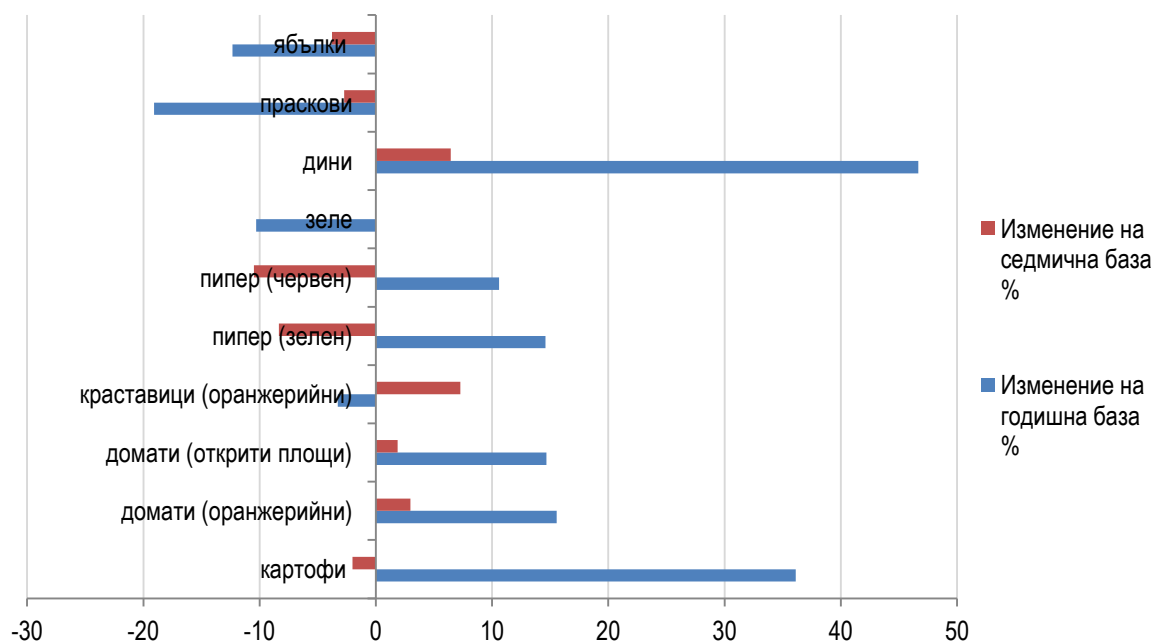
Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 02.09.2022 г., лв./кг

	03.09.2021	26.08.2022	02.09.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,72	1,00	0,98	36,1	-2,0
домати (оранжерийни)	1,80	2,02	2,08	15,6	3,0
домати (открити площи)	1,43	1,61	1,64	14,7	1,9
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,44	2,20	2,36	-3,3	7,3
краставици (открити площи)	1,59	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,44	1,80	1,65	14,6	-8,3
пипер (червен)	1,70	2,10	1,88	10,6	-10,5
зеле	0,97	0,87	0,87	-10,3	0,0
дини	0,45	0,62	0,66	46,7	6,5
пъпеши	1,17	*	*	-	-
праскови	2,20	1,83	1,78	-19,1	-2,7
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,46	1,33	1,28	-12,3	-3,8
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 02.09.2022 г.

Към началото на м. септември 2022 г. средните цени на едро на картофите и дините бележат ръст от съответно 36,1% и 46,7% на годишна база. По-умерено е годишното поскъпване на пипера (зелен и червен) и доматиите (от открити площи и оранжерийни) – в рамките на 10,6% - 15,6%. От друга страна, цените на оранжерийните краставици, зелето, ябълките и прасковите са под миналогодишните – с между 3,3% (оранжерийни краставици) и 19,1% (праскови).